

Tomasz Pietrasiewicz o idei wagon.lublin.pl - „Lubelski Lipiec '80”

W lipcu 2005 r. minie 25 rocznica strajków, jakie miały miejsce w dniach 8 - 25 lipca 1980 roku w Lublinie i na Lubelszczyźnie (tzw. „Lubelski Lipiec '80”). Była to istotna część wielkiej fali strajków, które rozpoczęły się 1 lipca w WSK PZL - Mielec i przeszły w ciągu lipca przez całą Polskę kończąc się w sierpniu 1980 r. powstaniem w Gdańsku „Solidarności”. W Lublinie symbolem lipcowych wydarzeń stał się strajk lubelskich kolejarzy. 17 lipca 2005 roku w rocznicę strajku na lubelskiej kolei, w rocznicę „lubelskiego lipca '80” dla upamiętnienia „polskiego lata '80” wyjedzie z Lublina w ramach projektu artystyczno - edukacyjnego „wagon.lublin.pl”. Będzie w nim jechać grupa kilkunastu młodych osób (artyści, dziennikarze, animatorzy) związanych z Akademią Obywatelską działającą przy Ośrodku „Brama Grodzka - Teatr NN”. Jadąc przez całą Polskę, przez małe i duże miejscowości - śladami polskiego lata '80, śladami polskiej pamięci - wagon dojedzie 14 sierpnia do Gdańska, dokładnie w rocznicę rozpoczęcia strajków w stoczni.

Jednym z celów tej podróży będzie próba konfrontacji ideałów i marzeń rewolucji społecznej, jaka miała miejsce 25 lat temu z rzeczywistością 2005 roku. Chcemy spytać ludzi, których spotkamy, o ich marzenia dzisiaj i przesłanie, jakie chcą przekazać przyszłym pokoleniom.

W czasie podróży będzie robiona dokumentacja (zdjęcia, video, nagrania audio). Będzie też pisany „na gorąco” przez jej uczestników „Dziennik Pokładowy”. Będzie to obraz Polski widzianej oczami młodych ludzi „Polski portret własny Anno Domini 2005”- wielowątkowa i wielowymiarowa „fotografia” Polski, która zostanie utrwalona w książce: „wagon.lublin.pl - Dziennik Pokładowy.”

„Solidarność” jest wciąż nieopowiedzianą historią, na którą składają się tysiące pojedynczych, często dramatycznych zdarzeń. Zaczniemy je opowiadać i zapisywać - niech powstanie Wielka Opowieść o „Solidarności”. Dlatego też zebraną w czasie podróży dokumentację, chcemy zawieźć do Gdańska, do kolebki „Solidarności”.

W przestrzeniach dworców, podczas postojów wagonu będą aranżowane działania artystyczne nawiązujące do Pamięci o wydarzeniach sprzed 25 lat, do Pamięci o polskiej historii najnowszej. Będziemy zamieniać przestrzenie w swoiste Terytoria Pamięci. Symbolicznym centrum tych działań będzie zdarzenie sprzed 25 lat związane z lubelskim pismem „Miesiące”. Ukazał się wtedy pierwszy numer poświęcony lubelskim strajkom w lipcu 1980 r. Tylko ten numer „Miesiące” trafił do czytelnika. Po wprowadzeniu stanu wojennego w grudniu 1981 roku cały nakład następnego skonfiskowała i zniszczyła Służba Bezpieczeństwa. W 2005 r. odnaleziono jedyny ocalały z tego nakładu egzemplarz z kilkunastoma brakującymi stronami. Historia tego pojedynczego egzemplarza „Miesiące” jest historią ocalonej Pamięci, historią cudu potwierdzającego zdanie Bułhakowa: „Rękopisy nie płoną”.

To zdarzenie stało się inspiracją do działań artystycznych i animatorskich w projekcie „wagon.lublin.pl”. W sposób symboliczny pokazuje, że wolne słowo jest silniejsze od zła.

Mottem dla działań będzie wiersz Ryszarda Krynickiego „Choćbyście unicestwili”:

Choćbyście unicestwili
wszystkie nasze świadectwa,
to nawet ciemne słoje drzew,
to nawet nasze nieme kości powiedzą

w jakich żyliśmy czasach

Tomasz Pietrasiewicz
dyrektor Ośrodka „Brama Grodzka - Teatr NN”
pomysłodawca wagon.lublin.pl

Tomasz Pietrasiewicz o Akademii Obywatelskiej

Akademia Obywatelska jest jedną z inicjatyw, które powstały w ramach obchodów dwudziestopięciolecia „Lubelskiego Lipca”.

Program Akademii budowany wokół idei społeczeństwa obywatelskiego zmierza do aktywizacji i zachęcenia młodych ludzi do włączenia się w życie publiczne. Chodziło nam o stworzenie sytuacji, w której młodzi mówią do młodych.

W Lublinie, w czasie strajków, tworzono fundamenty społeczeństwa obywatelskiego. Ludzie poczuli, że są silni tym, że są razem, że mogą współpracować ze sobą. Władza okazuje się słaba, jeżeli obywatele potrafią się ze sobą dogadać, jeśli potrafią określić swoje cele i dążyć do ich realizacji sposób wytrwały i pokojowy. W trakcie trwania Akademii próbowaliśmy uzmysłowić te fakty młodym mieszkańcom Lublina i przypomnieć prawdziwych bohaterów.

Od końca marca do dzisiaj zorganizowaliśmy i współorganizowaliśmy m. in.: cykl spotkań z osobami mogącymi opowiedzieć o sprzeciwie społecznym lat PRL, działalności obywatelskiej i prawach człowieka, szereg akcji artystycznych, przegląd filmów, warsztaty. Wydaliśmy 12 numerów „Opornika - Gazety Obywatelskiej”, w której przypominaliśmy współczesną historię Lublina, opisywaliśmy nasze działania. Udało nam się zgromadzić wokół projektu grupę młodych osób, które pomogły nam w zorganizowaniu Forum Samorządów Szkolnych Szkół Ponadgimnazjalnych Lublina. Ludzie, tworzący Akademię Obywatelską, włączyli się także w opracowanie książki „Pora na nas” poświęconej dniom odchodzenia i śmierci Jana Pawła II.

Dziś część z tych osób wsiądzie do wagonu w ramach projektu wagon.lublin.pl i przez miesiąc będzie starało się uchwycić „klimat lata roku 80”.

Tomasz Pietrasiewicz
dyrektor Ośrodka „Brama Grodzka - Teatr NN”
pomysłodawca wagon.lublin.pl

MANIFEST WAGON.LUBLIN.PL

1. Oświadczamy, że wspaniałość świata wzbogaciła się o nowe piękno - wagon.lublin.pl
2. Chcemy opiewać nowego człowieka, nazwanego „homo faber”, człowieka - budowniczego, który jako podmiot cywilizacji, kreatywny wytwórca spełnia swą misję wobec sztuki i życia.
3. Będziemy pisać o tłumach wstrząsanych pracą, rozkoszą i buntem; będziemy opiewać różnobarwne i polifoniczne przyływy rewolucji.
4. Chcemy opiewać dzieje dawnych bohaterów i pokazać, jak w niebohaterskich czasach ważna jest pamięć.
5. Chcemy opiewać człowieka prostego.
6. Jest mało czasu, chcemy dać świadectwo.
7. Spalonymi mostami połączymy się z miastami, ponad ciemnością czasu podamy rękę ideałom rewolucji sprzed 25 lat.
8. Nienasycone dworce kolejowe wybranych polskich miast za naszą sprawą na kilka godzin przemienią się w laboratoria myśli wolnej i ważnej, gdzie z uporem będziemy powtarzali stare zaklęcia ludzkości.
9. Nie wierzymy w rozумы trzymane pod szkłem. Chcemy zebrać relacje, wspomnienia, przemyślenia i skonfrontować je z rzeczywistością roku 2005.
10. Znajdujemy się na wysuniętym cyplu tysiącleci. Świat jeszcze istnieje, ale coś się jednak zmieniło. Jak wiele?
11. Chcemy spojrzeć prawdzie w oczy i zapytać o marzenia, te z lata 80 roku.

TRASA WAGONU

Lublin

17 lipca

Warszawa Wschodnia

18, 19 lipca

Poznań Główny

20, 21 lipca

Świnoujście

22 lipca

Szczecin Główny

25 lipca

Zielona Góra

26 lipca

Wrocław Główny

27, 28 lipca

Opole Główny

29 lipca

Katowice Główny

30 lipca

Kraków

31 lipca, 1 sierpnia

Zagórz

2 sierpnia

Rzeszów

6 sierpnia

Kielce

7, 8 sierpnia

Łódź Fabryczna

9 sierpnia

Białystok

10, 11 sierpnia

Olsztyn

12 sierpnia

Gdańsk

14 sierpnia

Zdajemy sobie sprawę, że miast, które powinniśmy odwiedzić jest więcej. Niestety, o kształcie naszej trasy zdecydowały względy techniczne. Wszystkich zawiedzionych przepraszamy.